

Centrum voor Lokaal Bestuur

Jaarverslag 2020

Centrum voor Lokaal Bestuur
Den Haag
Maart 2021

Inhoudsopgave:

Inleiding	blz. 3
Het CLB in 2020	blz. 4
• Leden	blz. 4
• Doel	blz. 5
• Begroting	blz. 5
• Bestuur	blz. 5
• Medewerkers	blz. 6
Uitvoering jaarprogramma 2020	blz. 6
Activiteiten 2020	blz. 6
• Onderzoek, advies en bemiddeling	blz. 6
• Scholing	blz. 7
• Communicatie	blz. 10
• Overige activiteiten	blz. 11
Activiteitenoverzicht	blz. 13
Bijlage 1: Toelichting op de capaciteit	blz. 17

Inleiding

Hectisch, bizar, vervreemdend en hartverwarmend, dat was het jaar 2020 voor het Centrum voor Lokaal Bestuur. Hoe groot kan het verschil zijn tussen het begin van het jaar en het einde.

Nietsvermoedend over wat ons te wachten stond, begonnen we het jaar met onze netwerkbijeenkomsten, de activiteiten in het kader van het toekomstlab, voedselzekerheid, de start van de projecten middenbestuur en sociaal domein en de ontwikkeling van onze nieuwe website. Het liep allemaal lekker, de activiteiten werden goed bezocht, waren inhoudelijk de moeite waard. En toen was het maart en ging Nederland in lockdown en het CLB ook.

Terugkijkend kunnen we zeggen dat we er sterker uit zijn gekomen. In relatief hele korte tijd hebben we onszelf bijgeschoold in digitaal werken en het ondersteuningsaanbod gedigitaliseerd.

Omdat in de eerste periode van de lockdown de behoefte aan een goede informatievoorziening en interpretatie van de vele veranderingen heel erg groot was (en nog steeds is), hebben we de frequentie van de nieuwsbrief verhoogd. Deze komt nu wekelijks uit. Op meer onderwerpen hebben we handreikingen gemaakt voor onze leden. Hierin wordt het onderwerp geduid inclusief de waarden die we er mee nastreven, goede voorbeelden beschreven en politieke instrumenten aangereikt om er lokaal/provinciaal mee aan de slag te kunnen gaan. De eerste handreiking ging over corona en de gevolgen daarvan voor de lokale samenleving.

2020 was een intensief jaar. De coronacrisis bracht met zich mee dat onze leden veel behoefte hadden aan uitwisseling: even contact met partijgenoten zijn en het even over iets anders hebben dan alleen over de maatregelen. Was er in het begin een grote nadruk op de depolitisering van de crisis - het zou niet uitmaken welke maatregelen door wie werden getroffen – zagen we al snel de onhoudbaarheid van deze opvatting. Juist in deze crisis is het politieke gehalte van de maatregelen direct zichtbaar en van grote invloed op de samenleving. Stel je alles in het werk om je horeca overeind te houden of doe je dat met dezelfde inzet en middelen ook voor de toneelvereniging en het buurthuis om maar een paar voorbeelden te noemen.

Deze vraagstukken raken de lokale samenleving direct en genadeloos. En dat in een periode waarin de financiën van de lokale overheid al onder grote druk stonden. De decentralisatiekorting die in 2015 werden ingevoerd en in de economische bloei van de jaren daarna niet zijn gecompenseerd, eisen hun tol. De meeste gemeenten kampen met grote tekorten waardoor bezuinigingen aan de orde van de dag zijn. Met onze wethouders en raadsleden, maar ook onze vertegenwoordigers in de provincies blijven wij dit agenderen en ondersteunen wij onze mensen hierop.

Ondertussen staan de provincies voor andere uitdagingen. Het klimaatakkoord, de broodnodige transitie van de landbouw, de RES'en, de verdozing van het platteland om zo maar een paar onderwerpen te noemen die in 2020 op de agenda van de provincies en dus op onze agenda hebben gestaan. Met het project 'aan tafel met Sicco' en de handreiking naar aanleiding van het rapport van de adviescommissie Stikstof onder voorzitterschap van Johan Remkes hebben we deze onderwerpen geadresseerd. De waterschappen zijn hierbij natuurlijk betrokken.

We hebben elkaar niet veel gezien in 2020. Dat heeft zeker beperkingen maar het heeft ook voordelen. De deelname aan de digitale bijeenkomsten was groot, voor leden met grotere reisafstanden is deelname juist gemakkelijker geworden. Digitale bijeenkomsten zijn, door hun compactere vorm, veelvuldiger in te plannen. En veel van de activiteiten lenen zich ook prima voor een digitale aanpak. Van de training financiën tot de masterclass debatteren.

Tot slot stond 2020 al weer in het teken van de voorbereidingen op de gemeenteraadsverkiezingen in 2022. Alle materialen zijn van een goede, inhoudelijke update voorzien. Met een grote groep betrokken leden hebben we een geweldig basisverkiezingsprogramma geschreven wat op de valreep van het jaar bij alle afdelingen op de deurmat werd bezorgd.

Het was heftig, hectisch en intensief. We zijn trots op wat we hebben gedaan in 2020! Samen met jullie.

Het CLB in 2020

Leden

Per 31 december 2020 telde het CLB in totaal 1223 leden. Dit aantal is als volgt onder te verdelen:

	2010	31-12-2014	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020
Leden gebiedsgerichte commissies ^{1,2}	139	37	43	40	41
DB-leden, incl. voorzitters	25	12			
Raadsleden	1372	924	688	665	675
Wethouders	243	142	115	109	124
Burgemeesters, incl. waarnemend	112	92	75	66	67
Statenleden	110	104	61	53	53
Gedeputeerden	20	14	6	10 ³	10
CdK's	3	3	2	3	3
Waterschappen, AB en DB	60	57	49	49	49
Buitengewone leden	42	136	209	208	201
Totaal	2112	1521	1248	1203	1223

Trend in het ledenaantal

In 2020 waren er bijna geen veranderingen door verkiezingen. Slechts in een paar gemeenten waren er herindelingsverkiezingen. Ten gevolge van spanningen in lokale coalities zijn er meer wisselingen. Dat verklaart het de stijging van het aantal wethouders.

Het aantal raadsleden is toegenomen. Dit komt o.a. door gemeenten waarin de PvdA in samenwerkingsverbanden meedoet (bijvoorbeeld als lokale progressieve partij of als samenwerking PvdA-GL). Deze leden zijn pas in 2020 ingevoerd als CLB-lid. Daarnaast kan het bijvoorbeeld

¹ Voorheen deelgemeenten

² In 2018 zijn in Amsterdam en Rotterdam de gebiedsgerichte commissies opgeheven. In Amsterdam is daarvoor een model van verlengd bestuur teruggekomen, in Rotterdam een hybride model van commissies, wijkraden enz.

³ De wijziging in het aantal gedeputeerden betreft hier een wisseling in Noord Holland.

voorkomen dat een raadslid van een lokale progressieve partij, die geen lid is van de PvdA, stopt als raadslid en wordt opgevolgd door iemand die wel lid is van de PvdA.

Doel van het CLB

De vereniging stelt zich ten doel de sociaaldemocratische beginselen in gemeenten, gebiedscommissies, provincies, waterschappen en andere regionale publiekrechtelijke lichamen te bevorderen.

Begroting CLB

Het CLB wordt bekostigd uit een deel van de aanvullende contributies van 3% van de PvdA-leden met een politiek inkomen op lokaal, regionaal of provinciaal niveau. 1,4% van het totale politiek inkomen is beschikbaar voor het CLB. In de laatste jaren is er hard gewerkt aan het op orde krijgen van de contributie-inningen door de PvdA. De afspraken die hierover zijn gemaakt in 2017 en 2018 zijn uitgevoerd. De kascommissie heeft dat bij haar controle van de cijfers 2019 vastgesteld. In 2020 is dit beeld bestendigd.

Bestuur

Het CLB heeft een bestuur bestaande uit 6 personen en twee adviserende leden. In 2020 heeft Marijn van Ballegooijen afscheid genomen van het bestuur, na een actieve deelname en inzet gedurende bijna tien jaar. Gelet op de samenstelling van het bestuur is er een oproep onder de vrouwelijke leden gedaan om zich te melden als kandidaat, deze oproep had een overweldigend succes. In 2021 wordt een voordracht gedaan de ALV. Het streven is in het bestuur een gelijke verhouding tussen vrouwen en mannen te bewerkstelligen.

Het bestuur van het CLB bestond eind 2020 uit de volgende personen:

<i>Functie</i>	<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Vanaf</i>	<i>Einde</i>
Voorzitter	Leen Verbeek	Commissaris der Koning Flevoland	2009	
Lid	Bouke Arends	Burgemeester Westland	2017	2021
Lid	Constantijn Jansen op de Haar	DB-lid waterschap De Stichtse Rijnlanden	2017	
Lid	Ralph van Hertum	Statenlid Zeeland	2016	
Penningmeester CLB	Yusuf Celik	Fractievoorzitter Tilburg	2015	
Lid	Marijn van Ballegooijen	Wethouder Amstelveen	2011	2020

Sinds 2018 is H el ne Oppatja adviserend lid namens het partijbestuur. Jacqueline Kalk, secretaris/directeur is eveneens adviserend lid. Contactpersoon vanuit de Kamerfractie is Attje Kuiken.

Het CLB-bestuur heeft in 2020 drie keer vergaderd. Op 14 november 2020 is de (digitale) Algemene Ledenvergadering gehouden.

Medewerkers

Het CLB wordt ondersteund door een kleine professionele staf bestaande uit:

- Jacqueline Kalk, directeur/secretaris, in dienst vanaf 1 januari 2010 (1 fte)
- Jan Erik Keman, communicatie en eindredacteur *Lokaal Bestuur*, in dienst vanaf augustus 2016 (1fte)
- Sofie Kuilman, allround medewerker, in dienst vanaf 15 oktober 2018 (1fte)

In 2020 hebben we afscheid genomen van Djairo Terpstra, medewerker scholing, in dienst vanaf 1 april 2019 (0,69 fte) tot 31 maart 2020.

Het CLB werkt met een vaste formatie van 3 fte (secretaris, eindredacteur en allround medewerker). Vanaf 1 september 2020 is de staf tijdelijk uitgebreid met twee projectmedewerkers, te weten Gert-Jan Leerink (project middenbestuur) en Marianne Kock (project versterking sociaal domein). De projectmedewerkers hebben een aanstelling van 0,46 fte.

Activiteiten 2020

Onderzoek, advies, bemiddeling

Onderzoek

Het CLB voert regelmatig enquêtes uit om informatie te verzamelen rondom bepaalde onderwerpen, thema's of andere zaken. In 2020 is dat gedaan op het gebied van:

- Bezuinigingen op het sociaal domein (evaluatie van de begrotingsbehandeling);
- De rol van volksvertegenwoordigers in coronatijd.

Waar mogelijk en interessant worden de analyses en bevindingen van de enquêtes gepubliceerd in *Lokaal Bestuur* en de nieuwsbrief, en worden politieke instrumenten ontwikkeld en aangeboden.

Schriftelijke vragen en moties

Het CLB ontwikkelt – al dan niet in samenwerking met de Tweede Kamer of Europa – moties en/of schriftelijke vragen, op aanvraag of als de politieke actualiteit daar om vraagt.

Handreikingen

In 2020 schreef het CLB verschillende handreikingen. In deze handreikingen wordt er een actuele stand van zaken beschreven, een beeld van recente ontwikkelingen, goede voorbeelden en toepassing van de informatie in de vorm van voorbeelden van politieke instrumenten. Er zijn handreikingen gemaakt over de volgende onderwerpen:

- Lokaal woonbeleid;
- Steunmaatregelen coronacrisis;
- Stikstofproblematiek;

- Werk in 2020;
- Lokale aanpak armoede en schuldenproblematiek;
- Aan de slag met cultuur.

Advies

Het CLB wordt regelmatig door leden benaderd met vragen over het openbaar bestuur en het bedrijven van politiek in de verschillende bestuurslagen. Dit kunnen inhoudelijke vragen, procedurele vragen, praktische vragen of vragen over integriteit zijn.

Kommer en kwel

Het CLB neemt deel aan de Kommer en Kwel-aanpak. In fracties en afdelingen waar de gemoederen zo hoog zijn opgelopen dat bemiddeling of ingrijpen nodig is, zet het CLB deskundige partijgenoten in – al dan niet in samenwerking met de gewesten – die helpen het conflict te voorkomen of op te lossen.

Gemeenteraadsverkiezingen 2022

Om de afdelingen te ondersteunen in de voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen zijn er instrumenten ontwikkeld/van een update voorzien. Deze worden beschikbaar gesteld middels mailingen vanuit de PvdA aan de afdelingen, via mijnpvda en via de clb informatiekkanalen.

Wij hebben de volgende instrumenten – in samenwerking met het partijbureau - ontwikkeld en geüpdatet:

- Boekwerk proces naar gemeenteraadsverkiezingen 2022;
- Datumschema gemeenteraadsverkiezingen 2022;
- Profielen raadsleden, fractievoorzitter en wethouder voor gemeenteraadsverkiezingen 2022;
- Lokale politieke partijen en de PvdA;
- Hulpmiddel integriteit;
- Handleiding voortgangsgesprekken;
- Handleiding benoemingsprocedure wethouder;
- Handleiding kandidaatstellingscommissies.

Basisverkiezingsprogramma

Zoals gebruikelijk heeft het CLB samen met een groep wethouders, raadsleden en deskundigen twee jaar voor de verkiezingen het basisverkiezingsprogramma geschreven. Net als voor andere zaken gooide corona de planning in de war. Waar normaal gesproken in het voorjaar begonnen wordt met bijeenkomsten door heel het land, is dit jaar gekozen om daarmee te wachten tot het najaar om zodoende zo actueel mogelijk te kunnen zijn. De hoop dat er op dat moment wel fysieke bijeenkomsten mogelijk zouden zijn, bleek ijdel.

Daarom is het basisverkiezingsprogramma ditmaal geheel digitaal gemaakt. Tijdens twee voorbereidende bijeenkomsten in september brachten de leden van de kerngroep (Floor Roduner, Hafid Bouteibi, Jan Erik Keman, Maarten van den Bos, Jan Kees Oppelaar, Marinka Mulder, Pieter Paul Slikker, Richard Moti, Rob de Geest, Sjoerd Kuiper, Songül Mutluer, Wanda Ottens, Wouter Struijk, Yara Hummels, Yusuf Celik onder de gespreksleiding van Jacqueline Kalk) hun ideeën over de inhoud en vorm naar voren.

Vervolgens werd dit tijdens negen themabijeenkomsten uitgediept met de leden van de kerngroep en per bijeenkomst verschillende woordvoerders (raadsleden, wethouders en experts). De ideeën, die tijdens deze bijeenkomsten opgehaald werden, werden door Jacqueline Kalk en Jan Erik Keman in aparte concepthoofdstukken verwerkt en weer voorgelegd aan de deelnemers van de bijeenkomsten en de andere leden van de kerngroep. Nadat deze feedback was verwerkt, is de bundeling van deze hoofdstukken als concept-programma aan de kerngroep tijdens de slotbijeenkomst op 19 november voorgelegd en besproken.

Jacqueline en Jan Erik hebben dit allemaal verwerkt en het eindresultaat midden december naar de drukker gestuurd. Het basisverkiezingsprogramma lag tussen Kerst en Oud en Nieuw op de mat bij de afdelingsvoorzitters, secretarissen en leden van de kerngroep. Naast de leden van de kerngroep hebben de volgende personen tijdens de themabijeenkomsten een bijdrage geleverd: Raymond Wanders, Roy Bouten, Greet Buter, Carine Bloemhoff, Karin Schrederhof, Maarten Wiedemeijer, Marjolein Moorman, Annelies de Jonge, Harriët van Es, Anne Janssen, Vincent Bouma, Bé Schollema, Arno Witkam, Marco Florijn, Gea Hofstede, Antoon Peppelman, Joke de Kock, Mohammed Mohandis, Marianne Besselink, Jan Boelhouter, Leo Jongen, Jimme Nordkamp, Laszlo van de Voorde, Rian van Dam, Miriam Haag, Guido Rink en Marijn van Ballegooijen.

Scholing

Scholing voor onze volksvertegenwoordigers en politici is verankerd in de interne bereidverklaring van de PvdA. Uitgangspunt is dat er voor elke functie een adequaat scholingsprogramma of een programma van netwerkbijeenkomsten is. De inhoud wordt zoveel mogelijk met ervaringsdeskundigen ontwikkeld. Actuele ontwikkelingen zijn net als het vergroten van vaardigheden en werken aan je PvdA-profiel een standaard onderdeel van de scholingsactiviteiten. De verantwoordelijkheid voor de inhoud van het scholingsaanbod aan de CLB-leden ligt bij het CLB.

Veel onderwerpen kwamen aan bod tijdens scholingsbijeenkomsten in 2020, bijvoorbeeld klimaat, wonen, (jeugd)zorg, werk en de RESSen. Ook waren er bijeenkomsten om politieke vaardigheden aan te scherpen, zoals workshops financiën en debatteren. Daarnaast is er voor gekozen om een aantal kleinere, regionale bijeenkomsten te organiseren, bijvoorbeeld over het regievraagstuk in de zorg. Aan het stuur bij Gemeenschappelijke Regelingen was nieuw in het aanbod.

Raadsledenvakschool

Halverwege maart 2020 stond er een raadsledenvakschool wonen op het programma. Met sprekers als Henk Nijboer en Cody Hochstenbach en workshopleiders als Yasin Torunoglu, beloofde het een interessante dag te worden. Het aantal aanmeldingen was groot. Vanwege de coronacrisis kon de raadsledenvakschool niet door gaan. Voor zo ver de sprekers en workshopleiders al presentaties voorbereid hadden, hebben de deelnemers deze opgestuurd gekregen. Daarnaast ontvingen alle deelnemers de handreiking Lokaal Woonbeleid.

Masterclass financiën (sofie)

Er zijn workshop financiën aangeboden over de kadernota en de begroting. De masterclass financiën vindt in 2021 plaats.

Masterclass debatteren

Debattrainingen maken deel uit van het reguliere aanbod van het CLB. Tijdens de trainingen worden veel lokale talenten zichtbaar. Om deze toptalenten meer verdieping te bieden, organiseerde het CLB in augustus een masterclass debatteren met Julia Wouters en Peter van Heemst.

Regionale bijeenkomsten

Grip op het sociaal domein is regionaal aangeboden om zoveel mogelijk aan te kunnen sluiten bij specifieke vragen en de regionale context.

Voedselzekerheid

In het najaar van 2019 is de werkgroep voedselzekerheid opgericht. Naast Jacqueline Kalk en Jan Erik Keman namen William Moorlag, Wouter van Zandbrink, Rian van Dam, Ralph Du Long, Annemieke Wissink, Rudy Rabbinge en Dorette Corbey daar zitting in. Op basis van de input van deze groep heeft Jan Erik Keman een position paper *Aan tafel met Sicco* geschreven.

Het idee was dat dit position paper tijdens vijf publieksbijeenkomsten zou worden getoetst door een panel van experts, politici en enthousiaste partijleden. Na twee goed bezochte en zeer interessante bijeenkomsten in Assen en Delft gooide corona ook hier roet in het eten. De laatste bijeenkomsten zijn digitaal en zonder publiek gehouden. Uit de tijdens de bijeenkomsten naar voren gebrachte aanvullingen op het position paper zijn maatregelen voor in het landelijk verkiezingsprogramma gedistilleerd. Hierdoor ademt het verkiezingsprogramma meer dan ooit de noodzaak tot een andere voedselpolitiek voor zowel de landbouw (duurzamer) als de consument (gezond goedkoper).

Project Middenbestuur

Het middenbestuur mag zich verheugen in een hernieuwde belangstelling. Na het advies van de commissie Lodders (2008) en de daarop volgende provinciale kerntakendiscussie hebben de meeste provincies zich min of meer teruggetrokken op de door de commissie omschreven zeven provinciale kerntaken. Langzaam maar zeker is de agenda van de Provincies zich echter weer aan het verbreden. Er liggen voor de komende jaren een aantal verstrekkende opgaven op het gebied van wonen, energietransitie, circulaire economie, natuur (stikstof), landbouw, leefbaarheid en milieu, waarbij de provincie een sleutelrol heeft. Opgaven die stuk voor stuk ook nog eens forse aanspraak doen op het ruimtebeslag, waarmee ruimtelijke ordening de komende periode belangrijker wordt dan ooit, precies op het moment dat de nieuwe omgevingswet en verordening hun beslag moeten krijgen. Naast deze opgaven dienen zich in toenemende mate ook andere, gemeente overschrijdende thema's aan. Hoe houden we een goede zorgstructuur overeind? Hoe voorkomen we een tweedeling tussen stad en platteland? En misschien wel de belangrijkste vraag: wat betekenen al deze ontwikkelingen bij elkaar opgeteld voor de leefbaarheid van mensen in dorpen en steden? Deze en andere vragen werden vanaf het voorjaar van 2020 tegen het licht gehouden door de projectgroep 'Nieuwe agenda middenbestuur' onder leiding van Jop Fackeldey, gedeputeerde in Flevoland. Voor de zomer is een quickscan gemaakt op alle zeven provinciale kernthema's; voor welke opgaven staan we, hoe kleuren we die opgaven rood en voor welke vragen en dilemma's zien we ons gesteld? Na de zomer is een begin gemaakt met een serie digitale werksessies met deskundigen van binnen en buiten de partij, waarbij in oktober het thema cultuur en in november het onderwerp wonen centraal stond. Na elke werksessie werd een artikel in de nieuwsbrief gepubliceerd vergezeld van een verdiepend podcast interview. Voor het voorjaar van 2021 staan o.a. sessies over klimaat en energie, economie en werk, en landschapsontwikkeling op het programma. Dit alles met als einddoel begin 2021 een overkoepelende PvdA agenda voor het middenbestuur te kunnen presenteren, en handvatten om deze agenda in de praktijk te brengen.

Project Versterking Sociaal Domein

In 2020 is er flink ingezet op versterking van raadsleden en wethouders op het sociaal domein. Na een aantal oriënterende gesprekken met PvdA'ers uit het hele land werden een aantal rode lijnen zichtbaar als het gaat om de vraag naar ondersteuning.

Ten eerste kwam er duidelijk naar voren dat er meer behoefte was aan *regionale* training bij met name raadsleden. Dit hebben we vorm gegeven in trainingen als 'Regie op het sociaal domein' en 'Sturen op Gemeenschappelijke Regelingen'.

Ook kwam een sterke behoefte naar voren rond het vertalen van actuele ontwikkelingen en nieuwe wetten. Dit geldt zowel voor wethouders als raadsleden. Dit hebben we vertaald in verschillende (informatieve) sessies over bijvoorbeeld de jeugdzorg en werk.

Een derde rode lijn was de behoefte aan uitwisselen van kennis en ervaring en ruimte voor vragen en problemen. Dit hebben we vorm gegeven door bijpraatsessies te organiseren. Voor de wethouders een maandelijks terugkerend fenomeen wat duidelijk in een behoefte voorziet. Voor raadsleden met wisselende interesse en succes. In Gelderland kwam dit niet goed van de grond maar in Friesland is het een begin geweest voor een regulier overleg wat nu door hen zelf wordt georganiseerd.

Daarnaast is er behoefte aan sociaal democratische duiding van de belangrijke onderwerpen binnen het sociaal domein zoals bijvoorbeeld werk en armoede. Dit hebben we vormgegeven in de handreikingen.

Netwerken

Net als in voorgaande jaren vinden veel van onze activiteiten plaats binnen netwerken. Deze kunnen *functioneel* zijn, zoals voor burgemeesters, gedeputeerden of waterschappers, of *inhoudelijk*, bijvoorbeeld woordvoerders natuur & landbouw of jeugd, of *regionaal*. In veel gevallen zijn de netwerken verbonden aan een bestuurslaag en in alle gevallen zijn deze verbonden met een Tweede Kamerlid en een Eerste Kamerlid. Naast fysieke bijeenkomsten wordt er vooral gewerkt met appgroepen. Een groot voordeel van deze groepen is het snel kunnen schakelen en informatie delen. Appgroepen worden na verkiezingen standaard ingericht op een aantal onderwerpen/functies. Deze groepen worden ook op een specifiek verzoek van leden ingericht.

Voor de CLB-netwerken is veel belangstelling van andere PvdA-leden. Het willen uitwisselen op inhoud, discussiëren op relevante thema's trekt belangstelling. Met name een aantal inhoudelijke netwerken van de PvdA zoeken dit contact. Waar het kan, en van toegevoegde waarde is, werken we samen. Zo zijn er in samenwerking met de werkgroep zorg een aantal bijeenkomsten in voorbereiding en is de werkgroep duurzaamheid aanwezig geweest bij de bijeenkomsten over voedselzekerheid. Voor de functionele netwerken is dit niet altijd mogelijk. Als bijvoorbeeld waterschapsbestuurders in de beslotenheid van hun eigen netwerk willen uitwisselen, wordt een dergelijke bijeenkomst niet open gesteld voor niet-waterschappers. Dit kan leiden tot teleurstellingen die we vanuit het CLB niet kunnen oplossen.

Communicatie

Lokaal Bestuur (digitaal) & communicatie

In 2020 verscheen de nieuwsbrief *Lokaal Bestuur* 40 keer. Vanaf het begin van de eerste lockdown is *Lokaal Bestuur* (m.u.v. de vakantie) wekelijks verschenen. Deze verhoogde frequentie is voortgekomen uit de behoefte van onze leden aan actuele informatie gedurende de eerste weken van de coronacrisis. Deze verhoogde frequentie bleek dermate goed aan te slaan en te voorzien in een behoefte dat we dit hebben voortgezet. De redactie is vier keer bijeengekomen. Naast Jacqueline Kalk en Jan Erik Keman maakten Aukelien Jellema, Maarten Divendal, Rosalie Bedijn, Thomas de Groot, Elsbeth van Hijckama Vlieg, Harun Keskin, Simon Deurloo en Ingrid Wolsing deel uit van de redactie.

Website en ledenplatform

De bouw van de website heeft behoorlijk wat vertraging opgelopen. Ondanks verschillende noodkreten vanuit het CLB werd door de websitebouwer SWIS tot de zomer volgehouden dat de website op wat kleine zaken klaar voor livegang was. De nieuwe website kent ene open en besloten deel en voor het besloten deel is gekozen voor het gebruiken van open social. Ideologisch een keuze die bij de PvdA past, technisch een keuze die de bouwer voor uitdagingen heeft gesteld. Uiteindelijk heeft SWIS de hulp ingeroepen van platformmaker Open Social en is SWIS eind november begonnen met het opnieuw bouwen van de nieuwe website. Deze gaat begin maart 2021 live.

Op de nieuwe website kunnen leden inloggen en gebruik maken van een uitgebreide (vernieuwde) motiebank en hun collega-CLB'ers vinden via de ledenlijst. De nieuwe website voldoet aan de eisen van het in 2019 opgestelde bestek en kan qua vormgeving de komende jaren weer mee. De nieuwsbrief *Lokaal Bestuur* zal via Mailchimp worden verstuurd. Hiermee is het beter mogelijk om de CLB-leden gericht te benaderen.

Overige activiteiten

Databank wethouders

Het CLB beheert de databank voor kandidaat-wethouders en andere politieke functies van de PvdA. Vertrokken bestuurders worden actief benaderd voor opname in deze pool.

Burgemeesters

Binnen het CLB functioneert een burgemeesterswerkgroep o.l.v. Marieke Moorman die meedenkt over de inhoud en organisatie van de burgemeestersdag en bijeenkomst met de Tweede Kamerfractie. Deze groep is voor alle vragen, inclusief scouting, rondom het burgemeesterschap het eerste aanspreekpunt.

Overleggen bestuurdersverenigingen en ministerie van Binnenlandse Zaken

De bestuurdersverenigingen komen twee keer per jaar bijeen om ervaringen uit te wisselen en gezamenlijk op te trekken bij de discussies over de toekomst van het binnenlands bestuur, scholing en de positie van de belangenverenigingen en politieke partijen.

Daarnaast denkt het CLB mee in de activiteiten van het ministerie op het gebied van diversiteit, integriteit en aanzien van het ambt.

Netwerk weerbaar bestuur

Het CLB participeert in het netwerk weerbaar bestuur dat zich richt op de vergroting van de weerbaarheid van het openbaar bestuur, politici en ambtenaren in relatie tot criminaliteit, ondermijning en integriteit. Het netwerk valt onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Overige overleggen binnen de PvdA

- Het CLB participeerde in het directeurenoverleg partijbureau en neveninstellingen
- De voorzitter van het CLB is adviserend lid van het partijbestuur en wordt in die rol bij afwezigheid vervangen door de secretaris
- Het CLB was vertegenwoordigd bij de politieke ledenraden en het congres
- En neemt ad hoc deel aan op onderwerp ingerichte overleggen

Activiteitenoverzicht 2020

Netwerk	Bijeenkomsten uitgevoerd	Omvang doelgroep	Bereik	Doelstelling	Resultaat
Statenleden	Appgroepen en netwerkbijeenkomsten	Statenleden (totaal 53)	Ca. 50 (90%)	Kennis delen en ervaringen uitwisselen. Ontwikkeling relevante instrumenten (moties, schr. vragen). Afstemming met kamerleden.	Het grootste deel van de Statenleden neemt deel aan één of meerdere appgroepen, waarin actief informatie wordt uitgewisseld. Daarnaast waren er in 2020 o.a. netwerkbijeenkomsten over de RES, stikstof en luchtvaart.
Wethouders	Appgroepen, digitale bijpraatsessies en themabijeenkomsten	Wethouders (totaal 107)	Ca. 100 (90%)	Kennis delen en ervaringen uitwisselen. Afstemming met kamerleden.	Het merendeel van de wethouders neemt deel aan één of meerdere appgroepen. Deze worden actief gebruikt. Daarnaast zijn er eens per maand thematische digitale bijpraatsessies, die telkens door een andere wethouder afgetrapt worden. In januari 2020 was er een verdiepingsmiddag voor wethouders over de jeugdzorg, P-wet en de nieuwe Wet inburgering.
Fractievoorzitters G40	Appgroep, fysieke en digitale bijeenkomsten	Fractievoorzitters G4, G40	35	Ervaringen uitwisselen, informatie delen, strategie uitwisseling.	Het netwerk fractievoorzitters G40 komt regelmatig bij elkaar om werkafspraken te maken, inhoudelijke thema's te bespreken en ervaringen uit te wisselen. In de winter van 2020 is het netwerk één keer fysiek bij elkaar gekomen, daarna vond er elke zes à acht weken een digitale sessie plaats.

Gedeputeerden, dijkgraven en fractievoorzitters PS	Appgroep, fysieke en digitale bijeenkomsten	25	90%	Ervaringen uitwisselen, informatie delen, strategie uitwisseling. Afstemming met kamerleden.	Het netwerk is aan het begin van het jaar fysiek bijeen gekomen. Daarnaast is er in het najaar een digitale bijeenkomst geweest. Er was veel uitwisseling binnen het netwerk en met de EK en TK.
Gedeputeerden, fr voorzitters Limburg en Brabant	Digitale bijeenkomst	10	80%	Ervaringen uitwisselen, informatie delen, strategie uitwisseling. Afstemming met kamerleden.	Het netwerk komt 1 x per 6 weken digitaal bij elkaar om met elkaar af te stemmen op en uit te wisselen over actuele onderwerpen.
Waterschappers	Vijf digitale bijeenkomsten	Leden van de waterschapbesturen (AB en DB, totaal 49)	Variërend van 15 tot 30 deelnemers per bijeenkomst. 90%	Kennis delen en ervaringen uitwisselen, toegankelijk maken <i>best practices</i> , ontwikkeling van het rode gezicht in het waterschapsbestuur. Afstemming met kamerleden.	Alle bijeenkomsten van dit netwerk vonden digitaal plaats. Verschillende thema's zijn besproken: waterketen, droogte, het nieuwe belastingstelsel, het rapport over de geborgde zetels.
Netwerk jonge politici	Eén digitale bijeenkomst	Alle PvdA politici onder de 35	Gemiddeld achttien deelnemers per bijeenkomst	Kennis delen en ervaringen uitwisselen, netwerk opbouwen.	Tijdens een digitale bijeenkomst werd uitgewisseld over de impact van corona op het werk van raadsleden, Statenleden en waterschappers.
Appgroepen	15	verschillend	verschillend	Kennis delen en ervaringen uit wisselen, snel kunnen kortsluiten op actuele onderwerpen	De appgroepen zijn zeer divers. Deze kunnen per functie of portefeuille worden ingericht. Ook kunnen appgroepen rond een kamerlid worden ingericht om snel te kunnen schakelen. Deze appgroepen hebben een deel van de functie van de netwerken overgenomen.
Voedselzekerheid	Twee fysieke bijeenkomsten en één digitaal	PvdA'ers met expertise over en	50 - 100 deelnemers	Met partijleden in gesprek over de sociaal-democratische visie op de toekomst van voedsel.	In twee bijeenkomsten werd in 2019 door een werkgroep gewerkt aan een <i>position paper</i> over voedselzekerheid. In 2020 werd dit tijdens twee

		interesse dit onderwerp			bijeenkomsten in het land breder besproken met CLB'ers en partijleden. De laatste bijeenkomst vond digitaal plaats.
Project middenbestuur	Digitale bijeenkomsten	Alle PvdA'ers die een functie hebben in het middenbestuur (ca. 100)	30 deelnemers per bijeenkomst	Een nieuwe agenda vormen voor het middenbestuur.	Een projectgroep onder leiding van Gert-Jan Leerink en voorzitterschap van Jop Fackeldey denkt na over een nieuwe sociaal-democratische agenda voor het middenbestuur. Dit gebeurt tijdens bijeenkomsten van de projectgroep, maar ook tijdens bijeenkomsten waar alle leden welkom zijn. De projectgroep kwam dertien keer bij elkaar. Daarnaast waren er openbare bijeenkomsten over cultuur en wonen. Het project wordt in 2021 voortgezet.
Wethoudersmiddag	1 x per jaar	Wethouders (totaal 124)	Twintig	Op inhoudelijke, actuele thema's informatie delen, bijpraten over landelijke ontwikkelingen, netwerken.	De wethoudersmiddag vond dit jaar plaats in Utrecht. Met Attje Kuiken werd bijgepraat over de politieke actualiteit. Daarnaast ging het gesprek over het positioneren van wethouders in een tijd waarin partijen eenvoudig voor elkaar inwisselbaar zijn in grootte. Julia Wouters leidde dit onderdeel.
Burgemeestersdag	Twee keer per jaar	Burgemeesters en CdK's (totaal 70)	Ca. 25 per bijeenkomst	Netwerken, ervaringen uitwisselen, verdieping op relevante thema's.	Twee bijeenkomsten per jaar. De burgemeestersdag op locatie en het diner bij Dudok konden niet doorgaan, in plaats daarvan is het netwerk twee keer digitaal bijeen gekomen.
Burgemeesterswerkgroep (scouting)		Groep burgemeesters en regionale scout		Werkgroep is betrokken en adviseert bij actuele ontwikkelingen rondom de functie en het orgaan burgemeester, oo&v, scouting, de burgemeestersactiviteiten.	De werkgroep kwam digitaal bijeen om de stand van zaken en de werkwijze te bespreken.

ALV	Eens per jaar	Alle CLB leden	25	Jaarlijkse Algemene Ledenvergadering.	Digitaal uitgevoerd.
Masterclass debatteren	Eenmalig	Raads- en commissieleden	Twaalf	Masterclass debatteren en presenteren voor lokaal talent	Uitgevoerd in samenwerking met Peter van Heemst en Julia Wouters
Werkconferenties	Twee bijeenkomsten	Wethouders, raadsleden en commissieleden, andere geïnteresseerden	30 – 50 per bijeenkomst	Bijeenkomsten over werk en inkomen	Twee bijeenkomsten, in samenwerking met de WBS. In januari vond een bijeenkomst plaats in Groningen, over de aanpak die de stad voert op het gebied van werk en inkomen (o.a. de basisbaan). In september was er een bijeenkomst in Enschede, over de aansluiting van vakmensen op de arbeidsmarkt.
Gebiedscommissieleden Amsterdam	Eenmalige training	Gebiedscommissieleden Amsterdam	Vijftien	Gebiedscommissieleden handvatten geven om hun rol beter uit te voeren.	Uitgevoerd in samenwerking met Dig Isthia en Denise Klomp.
Raadsledenworkshops	Verschillende thematische workshops	Raadsleden en commissieleden	tien - 40 per bijeenkomst	Inhoudelijke verdieping bieden op verschillende onderwerpen. Dezelfde workshops werden verschillende keren aangeboden, op locaties door het hele land.	Workshops/webinars uitgevoerd over: -Jeugdzorg (hoe verder); -Debattraining; -De rol van volksvertegenwoordigers in coronatijd; -Grip op het sociaal domein; -Aan het stuur bij gemeenschappelijke regelingen; -Kadernota en begroten in coronatijd.
Op maat training	Vraagafhankelijk	CLB-leden	Diverse fracties	Fracties door een op maat training op weg helpen met het fractiewerk, de onderlinge samenwerking en externe profilering.	Verschillende fracties hebben gebruikt gemaakt van dit (digitale) aanbod.
Basisverkiezingsprogramma	Twaalf bijeenkomsten	Raadsleden, wethouders, experts	Meedenkgroep van veertien personen,	Ontwikkelen basisverkiezingsprogramma voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2022.	Gerealiseerd. Tijdens twaalf bijeenkomsten werd input opgehaald voor het basisverkiezingsprogramma. Deze input werd door

			daarnaast haakten bij de themabijeenkomsten verschillende woordvoerders en experts aan.		Jan Erik Keman en Jacqueline Kalk uitgewerkt tot een programma. Het programma is eind december gedrukt verspreid onder alle afdelingssecretarissen en -voorzitters. Daarnaast is er aandacht aan besteed in <i>Lokaal Bestuur</i> , is het beschikbaar via onze website en via mijnPvdA.
Lokaal Bestuur	40 online edities	CLB-leden, landelijke PvdA-volksvertegenwoordigers, PvdA-partijbureau, landelijke media en losse abonnees	Alle CLB leden, Kamerleden en medewerkers Partijbureau en 1527 losse abonnees	Informereren van lezers over activiteiten van het CLB, (politieke) ontwikkelingen in het lokaal bestuur (gemeente, provincie , waterschap), gevolgen van landelijke maatregelen voor lokaal bestuur en agenderen van urgente sociaaldemocratische kwesties.	Aan het begin van het jaar verscheen <i>Lokaal Bestuur</i> om de week. Doordat de behoefte aan informatievoorziening groter werd na de coronauitbraak, verschijnt <i>Lokaal Bestuur</i> sindsdien wekelijks.
Redactie vergadering Lokaal Bestuur	Vier per jaar Appgroep	Acht redactieleden (alle bestuurslagen vertegenwoordigd)	n.v.t.	Inhoudelijke bespreking van afgelopen edities, ideeënuitswisseling over nieuwe artikelen en koers de nieuwsbrief.	Gerealiseerd.

Bijlage 1: Toelichting op de capaciteit:

- 1 fte heeft bij de PvdA een omvang van 35 uur. In 2020 zijn er 3 fte het hele jaar in dienst geweest. Dit komt neer op $(3 \times 35 \text{ uur}) \times 52 \text{ weken} = 5460 \text{ uur}$. Daarnaast heeft één medewerker voor een periode van drie maanden 0,69 fte gewerkt, dat komt neer op $24 \text{ uur} \times 13 \text{ weken} = 312 \text{ uur}$. Per 1 september 2020 startten twee medewerkers, allebei werkten zij 0,46 fte. Dat komt neer op $(2 \times 16 \text{ uur}) \times 17 \text{ weken} = 544 \text{ uur}$. Het bruto aantal beschikbare uren in 2020 was $5460 + 312 + 544 = 6316 \text{ uur}$ totaal.
- Op deze bruto-uren wordt het aantal vakantie- en verlofuren in mindering gebracht. 1 fte heeft 175 uur vakantierecht. In 2020 zijn er acht feestdagen⁴ = 56 uur.⁵ Op het aantal bruto-uren wordt daarom de vakantie-uren in mindering gebracht: $(3 \times 175 \text{ uur}) + ((0,69 \times 175) \times 0,25) + ((0,46 \times 175) \times 0,33)$ ⁶ = 582 uur totaal. Daarnaast worden de feestdagen in mindering gebracht en $(3 \times 56 \text{ uur}) + (2 \times 16)$ ⁷ = 184 uur. Bij elkaar opgeteld maakt dit een totale mindering van 766 uur op het bruto aantal uren.
- De dagen tussen kerst en oud en nieuw zijn verplicht vrij, voor rekening van de werkgever (cao-afspraken). In 2020 betrof dit twee dagen (maandag 30 december en dinsdag 31 december vielen in week 1 van 2020). Dat komt neer op een totaal aantal uren van $((3 \times 2 \text{ dagen}) \times 7 \text{ uur}) + (2 \text{ dagen} \times 8 \text{ uur}) = 58 \text{ uur}$.

Dit betekent dat er 5492 uur beschikbaar was voor de uitvoering van het CLB-werkplan 2020.

De realisatie:

Activiteit	Planning 2020	Realisatie 2020
Eindredactie <i>Lokaal Bestuur</i> en inhoud	900	$546,5 + 324 = 870,5$
Website (communicatie en onderhoud)		775
Netwerken, inclusief wethouders en burgemeesters	900	651,5
Advies	100	305,5
Werkgroepen en projecten	100	1117
Netwerk Politieke Opleiders		7,5
Intern overleg PvdA (SGS, direct. ov., VZ)	100	79,5

⁴ Te weten: nieuwjaarsdag, Tweede Paasdag, Koningsdag, Dag van de Arbeid, Bevrijdingsdag, Hemelvaart, Tweede Pinksterdag, Eerste Kerstdag.

⁵ Uitgaande van werkdagen van zeven uur. De werknemer die voor 0,69 fte in dienst was draaide werkdagen van acht uur. Daar is het aantal uren berekend voor de feestdagen op aangepast.

⁶ De werknemer met 0,69 fte ging op 1 april 2020 uit dienst en de werknemers die 0,46 fte werken kwamen op 1 september in dienst, het aantal vakantieuren is naar rato berekend.

⁷ De medewerker die op 1 april 2020 uit dienst ging, had recht op verlof tijdens twee feestdagen. De medewerkers die op 1 september 2020 in dienst traden werkten niet tijdens de feestdagen.

Intern overleg CLB	200	460
Bestuur	100	60
Actualiteit/ad hoc activiteiten	500	320,5
Scholing	973	399,5
Onderzoek	300	43
Ledenadministratie	100	89
Secretariaat	300	229
Alg leiding		66
K en k	100	21,5
Subtotaal		5495
Ziek		42
Verlof		583,5
Buitengewoon verlof		49
Feestdagen		168
Subtotaal		842,5
Totaal	4673	6337,5